

Το non paper της Bundesbank και η στρατηγική της Αριστεράς

Γιάννης Μηλιός (Αναδημοσίευση από "Η ΑΥΓΗ" 17/08/2013)

Σε άρθρο μου στην "Αυγή" τον Σεπτέμβριο του 2012¹ είχα επισημάνει τις βασικές πτυχές της επικοινωνιακής τακτικής του μνημονιακού «καθεστώτος». Στο άρθρο αυτό εξηγούσα ότι ο μηχανισμός της προπαγάνδας αποτελείται από το τρίπτυχο: διαρροές εκβιασμών - διαψεύσεις - εφαρμογή των εκβιασμών με ελαφρές τροποποιήσεις. Η περίπτωση του πρόσφατου non paper της Bundesbank εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο.

Ας εξετάσουμε τα γεγονότα: Το περιοδικό Spiegel, δηλαδή ένας γνωστός εκφραστής του βαθέος πυρήνα του γερμανικού κράτους, έγραψε ότι, σύμφωνα με ένα non paper της Bundesbank, «η Ε.Ε. πρόκειται να συμφωνήσει σε ένα νέο πρόγραμμα βοήθειας για την Ελλάδα, [...] το τρέχον πακέτο οικονομικής βοήθειας ενέχει 'υψηλούς κινδύνους'». Σύμφωνα με το ίδιο non paper η έγκριση της εκταμίευσης μιας δόσης 5,8 δις. ευρώ τον περασμένο μήνα είχε «πολιτικά κίνητρα». Αυτό είναι το στοιχείο της «διαρροής». Όπως αναμενόταν, το υπουργείο Οικονομικών της Γερμανίας ανακοίνωσε ότι δεν γνωρίζει «το έγγραφο της Bundesbank». Αυτό είναι το στοιχείο της (χαλαρής) διάψευσης.

Ο μηχανισμός λοιπόν που χρησιμοποιείται εδώ και τρία χρόνια από τις ελληνικές κυβερνήσεις σε συνεργασία με την τρόικα επαναλαμβάνεται και στη Γερμανία, αλλά για ένα θέμα που αφορά την Ελλάδα (και φυσικά την Ευρώπη)! Οι νεοφιλελεύθερες ελίτ έχουν αναγάγει το ζήτημα αυτό σε κεντρικό προεκλογικό επίδικο στη Γερμανία. Η σημειολογική διαφορά είναι ότι «το μέλλον της Ελλάδας» συζητείται πλέον απευθείας από τη γερμανική κοινή γνώμη, και μάλιστα θεωρείται «γερμανικό ζήτημα».

Υπάρχει όμως κάτι καινούργιο στο non paper της Bundesbank; Η απάντηση είναι όχι, αντίθετα με όσα διαδίδουν τα κέντρα της μνημονιακής προπαγάνδας. Το χρηματοδοτικό κενό είναι γνωστό εδώ και καιρό. Ο σχεδιασμός για επιβολή νέων μέτρων λιτότητας είναι προφανής, προκύπτει άμεσα από τις υπογεγραμμένες δανειακές συμβάσεις και μόνο ο γραφικός κ. Στουρνάρας το αρνείται. Το «μήνυμα της Bundesbank» απευθύνεται στο εσωτερικό της Γερμανίας, είναι η «δεύτερη γλώσσα» της νεοφιλελεύθερης ελίτ της Γερμανίας, ο τρόπος που προσπαθεί να «πουλήσει» στους Γερμανούς ψηφοφόρους τη συνέχιση της δανειοδότησης της Ελλάδας.

Το σημαντικό στοιχείο της έκθεσης δεν είναι βέβαια η δήθεν αποκάλυψη που κάνει, αλλά η επιβεβαίωση ότι για να συμβεί η συνέχιση του προγράμματος πρέπει να πληγεί ακόμη περισσότερο ο κόσμος της εργασίας που ζει στην Ελλάδα. «Η δουλειά της ελληνικής κυβέρνησης», σύμφωνα με την έκθεση, είναι «η εκπλήρωση των μεταρρυθμίσεων, που αποτελούν όρο του σχεδίου διάσωσης» και έως τώρα χαρακτηρίζεται «ελάχιστα ικανοποιητική».

Τι συμπεράσματα μπορεί να βγάλει η Αριστερά από αυτήν την εξέλιξη; Ένα πρώτο συμπέρασμα είναι ότι η δημοσιονομική ενοποίηση της Ε.Ε. προχωράει και οι ορατές εκφάνσεις της έως τώρα είναι οι επαναλαμβανόμενες κρίσεις στην «περιφέρεια» (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ιρλανδία). Οι νεοφιλελεύθερες ελίτ, ολόκληρης της Ευρώπης και όχι μόνο της Γερμανίας, κατασκευάζουν με συστηματικό τρόπο τον «λευκό Κινέζο εργαζόμενο».²

Ο ευάλωτος καταχρεωμένος προλετάριος αποτελεί τον πυρήνα του νεοφιλελεύθερου μοντέλου εξόδου από την κρίση. Ο προλετάριος αυτός δεν είναι μόνο Έλληνας ή «Νότιος». Η Αριστερά πρέπει να αποκαλύψει στους Γερμανούς ψηφοφόρους ότι αυτή η πορεία είναι αδιέξοδη και ότι σταδιακά θα εφαρμοστεί παρόμοιο πρόγραμμα στην ίδια τη Γερμανία, που θα είναι πολύ σκληρό.

Ένα δεύτερο συμπέρασμα είναι ότι ο μηχανισμός των Μνημονίων έχει «εγγεγραμμένη στο DNA του» τη συνεχή ανανέωσή του. Η στρατηγική των Μνημονίων, που ξεκίνησε από την Ελλάδα το 2010, δεν είναι μια παροδική κατάσταση, αλλά μια σπειροειδής πορεία αλλαγής των βασικών δομών και σχέσεων των ευρωπαϊκών κοινωνιών προς το συμφέρον του κεφαλαίου. Η κριτική μας προς τα Μνημόνια δεν πρέπει λοιπόν να παραμένει στο επιφανειακό επίπεδο της αποτυχίας των διακηρυγμένων στόχων τους.

Η αντίφαση μεταξύ διακηρυγμένων και πραγματικών στόχων βρίσκεται στο κέντρο της πολιτικής τακτικής των μνημονιακών - νεοφιλελεύθερων. Η αποτυχία των διακηρυγμένων στόχων, για την οποία δεν λογοδοτεί ποτέ κανείς, είναι ο μοχλός για τη συνέχιση και την εντονότερη εφαρμογή της ίδιας πολιτικής. Η «αποτυχία» είναι τελικά επιτυχία της λιτότητας και αιτία έναρξης νέου κύκλου λιτότητας.

Ένα τρίτο συμπέρασμα είναι ότι οι ουδέτερες τεχνικές λύσεις (κούρεμα χρέους, «σχέδιο Μάρσαλ» κ.λπ.) δεν αποτελούν αποτελεσματικό λόγο αντιπαράθεσης με τους μνημονιακούς - νεοφιλελεύθερους: Και κούρεμα θα γίνει όταν χρειαστεί (με «κούρεμα» μισθών, συντάξεων και ίσως καταθέσεων να το συνοδεύει) και ψίχουλα θα μοιραστούν ως «αναπτυξιακό κονδύλι». Το κρίσιμο είναι η πολιτική σύγκρουση με το ίδιο το πολιτικό υπόδειγμα του νεοφιλελευθερισμού (του σύγχρονου υπαρκτού καπιταλισμού) και όχι η αναμέτρηση σχετικά με τα τεχνικά - στατιστικά του αποτελέσματα.

Το τέταρτο συμπέρασμα προκύπτει αβίαστα από το τρίτο: Η Αριστερά πρέπει άμεσα να εντείνει τις προσπάθειές της για την ανατροπή αυτής της κυβέρνησης. Ο χρόνος είναι ένα κρίσιμο στοιχείο, όπως μας έχει διδάξει η εμπειρία από άλλες χώρες στις οποίες έχει συντελεστεί παρόμοια κοινωνική καταστροφή. Οι κύκλοι της λιτότητας συσσωρεύονται και καθιστούν το έργο του κοινωνικού μετασχηματισμού ολοένα και πιο δύσκολο.

Η υπεράσπιση των κοινωνικών αγώνων που θα ξεσπάσουν το επόμενο διάστημα, αλλά και η δημιουργία πολιτικών και κοινωνικών γεγονότων από την Αριστερά πρέπει να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα. Για να χτίσουμε, πρέπει πρώτα να τους γκρεμίσουμε!

1 «Λαγός της κυβερνητικής πολιτικής το 'non paper' της τρόικας», Αυγή, 9.9.2012

2 Δες το άρθρο μου «Η επινόηση και κατασκευή του 'λευκού Κινέζου' εργαζόμενου», Αυγή, 29.7.2012